

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **E. B.**, zastoupen Mgr. Martinou Sklenskou, advokátkou se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, **za účasti:** I) P. B., II) nezl. H. S. B., III) nezl. J. P. B., oba zastoupeni zák. zástupkyní P. B., všichni zastoupeni Mgr. Martinou Sklenskou, advokátkou se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 8. 2025, č. j. 72 A 4/2025-46,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 8. 2025, č. j. 72 A 4/2025-46, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 6. 2025, č. j. OAM-16319-13/PP-2024, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 37 110 Kč do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právní zástupkyně Mgr. Martiny Sklenské, advokátky.
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí

žalovaného ze dne 4. 6. 2025, č. j. OAM-16319-13/PP-2024. Tímto rozhodnutím žalovaný podle § 87p odst. 2 ve spojení s § 87f odst. 3 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítl žádost žalobce o prodloužení doby platnosti jeho průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, neboť dospěl k závěru, že žalobce závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. Současně žalovaný žalobci podle § 87f odst. 4 zákona o pobytu cizinců stanovil lhůtu 35 dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z území ČR.

[2] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 25. 10. 2024 žádost o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87o odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Žalobci bylo dne 1. 10. 2019 vydáno povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU; průkaz o povolení k přechodnému pobytu byl vydán s platností od 10. 10. 2022 do 23. 10. 2024. Povolení bylo žalobci uděleno jako rodinnému příslušníku občana EU – osoby zúčastněné na řízení I), tedy jeho manželky. Ačkoli žalobce k žádosti doložil všechny požadované náležitosti a z pobytové kontroly, kterou si žalovaný vyžádal, vyplynulo, že sdílí s osobami zúčastněnými na řízení společnou domácnost (přestože se v té době nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody), žalovaný zkoumal, zda není dán některý z důvodů podle § 87f zákona o pobytu cizinců k ukončení jeho pobytu na území ČR. Z opisu z rejstříku trestů žalovaný zjistil, že žalobce byl rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 9. 2024, č. j. 7 T 4/2024-16665, uznán vinným ze spáchání zločinu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, odst. 3 písm. a) a odst. 4 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v relevantním znění (dále jen „trestní zákoník“), na jehož spáchání se žalobce podílel jako pachatel trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 trestního zákoníku. Za tuto trestnou činnost mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání tří let, přičemž byl zařazen do věznice s ostrahou, peněžitý trest ve výši 300 000 Kč a trest propadnutí věci – mobilního telefonu se SIM kartou.

[3] Žalovaný dospěl k závěru, že jednání žalobce spočívající v páčání úmyslné trestné činnosti lze bezpochyby podřadit pod pojem narušení veřejného pořádku. Z uvedeného trestního rozsudku vyplynulo, že se žalobce v období od 27. 5. 2021 do 13. 6. 2023 společně s dalšími trestně stíhanými osobami, převážně turecké státní příslušnosti, vědomě podílel na činnosti organizované zločinecké skupiny mezinárodního charakteru. Za účelem dosažení maximálního zisku a za úplaty zajišťoval nelegální migraci osob zejména z Turecka. Právě charakter a závažnost této trestné činnosti podle žalovaného jednoznačně svědčí o závažném narušení veřejného pořádku a současně i o přetrvávající hrozbě jeho narušení do budoucna. Žalovaný s ohledem na povahu zjištěného protiprávního jednání považoval za zjevné, že neprodloužení doby platnosti průkazu o povolení k přechodnému pobytu je v daném případě řádně odůvodněno ochranou veřejného pořádku. Podle žalovaného tak byl naplněn důvod pro zamítnutí žalobcovy žádosti, neboť žalobce závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. Žalovaný se dále zabýval přiměřeností dopadu svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodiny. Konstatoval, že „*ohrožení bezpečnosti státu*“ [což je ovšem jiný důvod podle § 87f odst. 3 písm. f) zákona o pobytu cizinců, který žalobce nenaplnil – pozn. NSS] představuje situaci, v níž je zásah do tohoto práva v souladu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP). Žalovaný zjistil, že žalobce vstoupil na území ČR v roce 2015 nelegálně a opakovaně zde podával neúspěšné žádosti o mezinárodní ochranu. Povolení k přechodnému pobytu mu bylo vydáno až od 1.

pokračování

10. 2019 na základě sňatku s českou občankou. Z úřední činnosti bylo žalovanému rovněž známo, že na území ČR pobývá žalobcova manželka a dvě nezletilé děti, které jsou českými občany (osoby zúčastněné na řízení). Podle žalovaného má žalobcova rodina možnost buď žalobce následovat do země jeho původu, anebo jej navštěvovat. Uznal však, že s ohledem na věk dětí lze předpokládat, že si již děti na území ČR vytvořily pevnější sociální vazby, a rozhodnutí tak nevyhnutelně zasáhne i do jejich soukromého a rodinného života. Žalovaný nicméně zdůraznil, že žalobce se dopustil natolik závažného protiprávního jednání, že takový zásah nelze považovat za nepřiměřený. Žalobce si navíc musel být důsledků svého jednání vědom. Jedná se o zdravého muže v produktivním věku, přičemž mu nebyl uložen dlouhodobý zákaz pobývat na území ČR. Z těchto důvodů žalovaný žádost žalobce již zmíněným rozhodnutím ze dne 4. 6. 2025, č. j. OAM-16319-13/PP-2024, zamítl.

[4] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě - pobočce v Olomouci, který ji shora uvedeným rozsudkem ze dne 22. 8. 2025, č. j. 72 A 4/2025-46, zamítl. Krajský soud předně neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, neboť žalovaný své závěry podle soudu podrobně a srozumitelně odůvodnil a přihlédl ke všem významným okolnostem případu. Za nedůvodnou soud považoval i námitku, že žalobce nenarušuje veřejný pořádek závažným způsobem. S odkazem na relevantní judikaturu soud konstatoval, že žalovaný posoudil osobu žalobce a existenci skutečné, aktuální a závažné hrozby, kterou žalobce představuje pro společnost a kterou žalovaný spatřoval zejména v jeho dlouhodobém páčání zvláště závažné trestné činnosti. Krajský soud provedl důkaz článkem z portálu iRozhlas.cz s názvem „*Státní zástupce se opřel do převaděčského gangu. Češi taky prchali, ale chovali se legálně, kritizoval Kurdy*“ ze dne 4. 9. 2024, který považoval za „*vysvětlení soudce v médiích*“, že mj. soud uložil žalobci nižší než navrhovaný trest odnětí svobody z toho důvodu, že se žalobce k trestné činnosti doznal a vzdal se práva na odvolání. Tvzení žalobce, že se na činnosti organizované skupiny nepodílel a pomáhal pouze dvěma blízkým osobám, vyvrací podle soudu obsah obžaloby Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové č. j. 1 KZV 42/2023-2066, kterou krajský soud rovněž provedl dokazování. Z té totiž má vyplývat, že se žalobce na zajišťování nelegální migrace aktivně podílel a jednal v souladu s pokyny jiného obžalovaného. Krajský soud podrobně rekapituloval skutečnosti uvedené v obžalobě, které podle něj dokládají aktivní zapojení žalobce do trestné činnosti. Ztotožnil se se žalovaným, že narušení veřejného pořádku ze strany žalobce bylo závažné, skutečné a dlouhodobé. Žalovaný rovněž podle soudu správně poukázal na žalobcovu pobytovou historii. Krajský soud dále konstatoval, že žalobce byl ke dni vydání rozhodnutí žalovaného stále ve výkonu trestu odnětí svobody. Uzavřel, že žalovaný zohlednil všechny rozhodné okolnosti. U žalobce je podle krajského soudu patrná tendence k páčání trestné činnosti a jeho chování neposkytuje záruku, že v protiprávním jednání nebude pokračovat. Žalobce se dopouštěl vážné trestné činnosti i v době, kdy probíhala řízení o jeho pobytových oprávněních, a přestože se mu již narodily dvě děti. Od spáchání trestné činnosti navíc uplynula relativně krátká doba dvou let. Žalobce se k trestné činnosti doznal, a musel si tedy být vědom, že jde o jednání mimořádně závažné. Krajský soud rovněž poznamenal, že svým chováním žalobce nepůsobí jako vhodný vzor pro své děti a své rodině přitěžuje.

[5] K námitce žalobce týkající se nepřiměřenosti napadeného rozhodnutí krajský soud konstatoval, že žalobci nebyl zakázán vstup na území ČR a může být též se svou rodinou v kontaktu na dálku. Nic mu rovněž nebrání požádat v budoucnu o jiné pobytové oprávnění. Žalobce má rodinu v Turecku, je zdravý a v produktivním věku. Neuvedl žádnou specifickou okolnost, pro kterou by jeho zájmy měly převážet nad zájmem státu na ochraně

veřejného pořádku. Krajský soud dále konstatoval, že žalovaný zohlednil i nejlepší zájmy osob zúčastněných na řízení II) a III). O tyto děti dlouhodobě pečuje osoba zúčastněná na řízení I), která pokračuje i v žalobcově podnikatelské činnosti. Žalovaný se zabýval možnostmi společného soužití rodiny a zohlednil rovněž vliv žalobcovy protiprávní činnosti na řádný vývoj dětí. Osobní poměry žalobce ani jeho podnikatelská činnost nejsou podle soudu nikterak výjimečné. S odkazem na judikaturu Soudního dvora EU krajský soud uzavřel, že při úvaze o zásahu do práva chráněného čl. 8 EÚLP má žalovaný určitý prostor pro uvážení, který v projednávané věci řádně využil. Zásah do soukromého a rodinného života žalobce tak soud nepovažoval za nepřiměřený. Poukázal přitom na obdobné případy týkající se otců nezletilých dětí.

II.

Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž předně namítá, že se ke své trestné činnosti doznal pouze z obav o svou budoucnost, ačkoliv on i další obžalovaní po celou dobu namítali nezákonnost důkazů, zejména odposlechů. Tyto okolnosti považuje za podstatné pro posouzení, zda jeho jednání skutečně představuje závažné narušení veřejného pořádku, přičemž žalovaný se dostatečně nezabýval tím, zda zjištěná trestná činnost naplňuje pojem závažného narušení veřejného pořádku. K výši uloženého trestu stěžovatel namítá, že krajský soud provedl důkaz internetovým článkem, v němž je vyjádřen pouze přehodnocený názor státního zástupce, nikoli stanovisko soudu. Krajský soud pak hodnotil míru zapojení stěžovatele do trestné činnosti dle obžaloby, v níž se vycházelo z obsahu odposlechů, jejichž zákonnost obžalovaní zpochybňovali. Trestní soud navíc od dokazování upustil, neboť přijal prohlášení viny všech obžalovaných. Podle stěžovatele tedy měl krajský soud vycházet pouze z odsuzujícího rozsudku, který je však v otázce míry zapojení stěžovatele velmi obecný, a nelze z něj dovodit, že by stěžovatel sehrál v rámci posuzované trestné činnosti významnou roli či jednal takovým způsobem, který by mohl narušit veřejný pořádek. Stěžovatel dále trvá na tom, že pomohl překročit hranice pouze dvěma rodinným příslušníkům a z trestné činnosti neměl žádný majetkový prospěch. Výtky žalovaného týkající se jeho neoprávněného vstupu na území ČR a opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu považuje za irelevantní, neboť byl přesvědčen, že splňuje podmínky pro její udělení. Podle stěžovatele měla být závažnost jeho jednání posuzována pouze ve vztahu k popsání pomoci dvěma osobám a krajský soud měl zohlednit, že mu byl uložen trest odnětí svobody pouze na tři roky. Žalovaný ani krajský soud podle stěžovatele dostatečně neposoudili, zda u něj existuje tendence trestnou činnost opakovat.

[7] Stěžovatel dále namítá, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili přiměřenost zásahu do jeho soukromého a rodinného života. Uvádí, že osoba zúčastněná na řízení I) při jednání před krajským soudem popsala dopad jeho výkonu trestu odnětí svobody na osobu zúčastněnou na řízení II) (jeho dceru), která je na stěžovatele silně fixována a jeho nepřítomnost špatně snášela. Podle stěžovatele není jisté, zda a kdy bude moci v budoucnu získat jiné pobytové oprávnění, rozhodně to nemůže být vzhledem k jeho záznamu v rejstříku trestů dříve, než mu uplyne tříletá zkušební doba po podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Kontakt na dálku nemůže podle stěžovatele nahradit plnohodnotný rodinný život. Stěžovatel uznává, že se dva roky nemohl podílet na chodu rodiny z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, avšak z toho nelze dovozovat, že by měl nadále setrvávat mimo rodinné prostředí; další odloučení by představovalo nepřiměřený zásah do jeho práv i práv rodinných příslušníků a vedlo by k porušení čl. 8 EÚLP a čl. 3

pokračování

Úmluvy o právech dítěte. Stěžovatel namítá, že pokud by byl akceptován přístup žalovaného a krajského soudu, neměly by trestané osoby právo na soukromý a rodinný život ani možnost pečovat o své děti. Upozorňuje, že po podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody již pracuje v rodinném bistru a rodina funguje společně. Žalovaný se však podle stěžovatele vůbec nezabýval nejlepším zájmem nezletilých dětí, přičemž krajský soud se s touto žalobní námitkou nevypořádal. Nebylo posouzeno, zda ukončení jeho pobytu odpovídá nejlepším zájmům osob zúčastněných na řízení II) a III), které jsou nízkého věku, neznají zemi původu stěžovatele, v ČR navštěvují mateřskou a základní školu, a kromě období výkonu trestu odnětí svobody žily se stěžovatelem ve společné domácnosti. Zejména osoba zúčastněná na řízení II) je na stěžovatele velmi fixována.

[8] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že zástupkyně stěžovatele dezinterpretuje trestní rozsudek. Připomněl, že stěžovatel vstoupil na území ČR již v roce 2015 neoprávněně a opakovaně neúspěšně žádal o mezinárodní ochranu. Zdůraznil, že dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele posoudil, a to i bez výslovné námítky; podle žalovaného tento zásah není nepřiměřený. Uvedl rovněž, že stěžovatel měl možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, avšak neučinil tak, a žalovaný proto vycházel z dostupných informací. Stěžovatel blíže neupřesnil svou rodinnou situaci ani v žalobě či kasační stížnosti, ač břemeno tvrzení nese primárně on. K zájmům osob zúčastněných na řízení II) a III) žalovaný konstatoval, že do nich zasáhl sám stěžovatel svou trestnou činností. Rodina může podle žalovaného případně žít v Turecku, kde stěžovatel disponuje širším rodinným zázemím. Žalovaný připomněl i to, že po dobu výkonu trestu odnětí svobody se stěžovatel o děti nestaral a může je finančně podporovat i ze zahraničí, přičemž kontakt lze udržovat prostřednictvím moderních komunikačních prostředků. Osoba zúčastněná na řízení I) je podle žalovaného finančně i fakticky soběstačná. Žalovaný setrval na závěru, že stěžovatel představuje s ohledem na svou trestní minulost aktuální hrozbu pro veřejný pořádek, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[10] Osoby zúčastněné na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřily.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[12] Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zmiňovaná rozhodnutí

správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[13] Stěžovatel v tomto případě namítá taková zásadní pochybení žalovaného i krajského soudu (zejména nesprávné posouzení, zda se stěžovatel dopustil závažného narušení veřejného pořádku, a nedostatečné posouzení přiměřenosti žalobou napadeného rozhodnutí), která by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[14] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[15] První namítanou otázkou byla aplikace § 87p odst. 2 ve spojení s § 87f odst. 3 písm. f) zákona o pobytu cizinců na žádost stěžovatele o prodloužení doby platnosti jeho průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, tedy vyhodnocení toho, zda stěžovatel závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. Současně bylo nutné posoudit, zda zamítnutí uvedené žádosti nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele i osob zúčastněných na řízení.

[16] Podle § 87p odst. 2 věty první zákona o pobytu cizinců „[m]inisterstvo dobu platnosti pobytové karty neprodlouží, shledá-li důvod pro ukončení přechodného pobytu na území podle § 87f“.

[17] Podle § 87f odst. 3 písm. f) zákona o pobytu cizinců „[m]inisterstvo dále ukončí rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie přechodný pobyt na území, pokud ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, není-li zahájeno řízení o správním vyhoštění, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života rodinného příslušníka občana Evropské unie“.

[18] Nejvyšší správní soud v této souvislosti obdobně jako krajský soud připomíná, že omezení práva pobytu též rodinného příslušníka občana EU z důvodů veřejného pořádku

pokračování

(stejně jako veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví) umožňuje čl. 27 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „pobyťová směrnice“). Podle odstavce 1 tohoto ustanovení *„smějí členské státy omezit svobodu pohybu a pobytu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků bez ohledu na státní příslušnost z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Tyto důvody nesmějí být uplatňovány k hospodářským účelům.“* Podle odstavce 2 téhož ustanovení pak *„[o]patření přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná.“* (důraz doplněn).

[19] Výkladem pojmů „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“ v kontextu zákona o pobytu cizinců se podrobně zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, publ. pod č. 2420/2011 Sb. NSS, z něhož vycházel žalovaný i krajský soud, přičemž rozšířený senát konstatoval, že „[p]ři výkladu pojmů „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“, používaných v různých kontextech zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je třeba brát v úvahu nejen celkový smysl dané právní úpravy, ale přiblížit i k rozdílným okolnostem vzniku, původu a účelu jednotlivých ustanovení, v nichž jsou tyto pojmy užity. Narušením veřejného pořádku podle § 119 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, může být jen takové jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti (srov. čl. 27 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES). I v takovém případě je však nutno zohlednit individuální okolnosti života cizince a přihlídnout k jeho celkové životní situaci.“

[20] Jak správně konstatoval též krajský soud, pojem „veřejný pořádek“ je třeba chápat a vykládat v kontextu konkrétního ustanovení, v němž je použit, a vycházet přitom z jeho účelu. Byť v citovaném usnesení se rozšířený senát zabýval výkladem tohoto pojmu primárně ve vztahu k § 119 zákona o pobytu cizinců, považuje Nejvyšší správní soud jeho závěry za přiměřeně použitelné i v posuzované věci, samozřejmě při zohlednění smyslu a účelu citovaných ustanovení, podle nichž žalovaný v této věci postupoval a která jsou jedněmi z těch přímo transponujících do českého právního řádu čl. 27 odst. 2 pobyťové směrnice. Musí být tedy dle zásady eurokonformního výkladu vnitrostátního práva interpretována v souladu s textem i účelem daného ustanovení směrnice představujícího kodifikaci předchozí judikatury Soudního dvora k dané otázce. To platí i přesto, že v nyní posuzované věci jde o rodinného příslušníka občana ČR, který svobodu volného pohybu či pobytu v jiných členských státech nevyužívá, nicméně pokud se zákonodárce rozhodl i tyto osoby zařadit do kategorie rodinného příslušníka občana EU, musí být dané ustanovení interpretováno ve všech případech jednotným způsobem, což Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, a to např. v rozsudcích ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 Azs 29/2019-33, či ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40.

[21] Z dikce § 87p odst. 2 ve spojení s § 87f odst. 3 písm. f) zákona o pobytu cizinců i z účelu těchto ustanovení, jímž je vedle ochrany bezpečnosti státu též ochrana veřejného pořádku, je zřejmé, že předchozí protiprávní jednání žadatele ještě samo o sobě nepostačuje k zamítnutí žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, a to i z toho důvodu, že tato ustanovení mají výhradně preventivní, nikoliv sankční charakter. Kriminální minulost žadatele ovšem jistě v obecné rovině může být základem úvahy o tom, že žadatel závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. Při posuzování této otázky je však třeba zvažovat závažnost a povahu spáchaného trestného činu, jakož i další individuální aspekty daného případu, jako je např. předcházející bezúhonnost či naopak opakování trestné činnosti u žadatele, chování žadatele ve vazbě či ve výkonu trestu a po propuštění, případně motiv, který jej ke spáchání trestného činu vedl, nebo jeho postoj k dosavadní trestné činnosti a další (viz již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, či rozsudek ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40).

[22] Tyto závěry potvrdil rovněž Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. I. ÚS 945/20, když konstatoval, že je „podle čl. 27 odst. 2 Směrnice třeba posoudit, zda osobní chování dotyčného jednotlivce představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. To mimo jiné znamená, že vnitrostátní orgány (resp. soudy) musí kromě existence předchozího odsouzení vzít v úvahu další okolnosti jako například uložený trest, míru zapojení jednotlivce do trestné činnosti, rozsah způsobené škody, četnost trestných činů, tendenci k opakování trestné činnosti či chování stěžovatele v době po odsouzení (...). Teprve v rámci posouzení proporcionality opatření je pak třeba hodnotit, zda je potenciální zrušení povolení k trvalému pobytu [a obdobně zamítnutí žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k přechodnému pobytu – pozn. NSS] v souladu se zásadou přiměřenosti, a to zejména s ohledem na skutečnosti, jako je délka pobytu dotyčné osoby na daném území, věk, zdravotní stav, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace v hostitelském členském státě, intenzita vazeb na zemi původu atd.“.

[23] Na základě shora vymezených východisek Nejvyšší správní soud konstatuje, že závěry krajského soudu i žalovaného o závažném narušování veřejného pořádku ze strany stěžovatele ob stojí. Žalovaný i krajský soud vycházel z toho, že se stěžovatel podílel na závažné trestné činnosti, konkrétně spáchal zločin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, odst. 3 písm. a) a odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, jehož se dopustil jako pachatel jednající ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 téhož zákona. O závažnosti a společenské škodlivosti jeho jednání nemůže být pochyb.

[24] Nejvyšší správní soud nicméně považuje za potřebné vytknout krajskému soudu, že k dokazování (byť na návrh stěžovatele) provedl zmíněnou obžalobu v dané trestní věci a z jejího obsahu následně vycházel při hodnocení povahy stěžovatelovy trestné činnosti. Obžaloba je však procesním úkonem, jímž státní zástupce na základě dosavadních výsledků přípravného řízení věc předkládá trestnímu soudu, přičemž samozřejmě teprve po provedeném soudním řízení trestní soud rozhodne o vině a trestu obžalovaného. Obžaloba tedy sama o sobě nemůže představovat důkaz o skutkové ani právní stránce jednání obžalovaného, vycházet je třeba až z pravomocného rozsudku. Stejně tak není zřejmé, proč krajský soud provedl důkaz zmíněným internetovým článkem, který navíc pouze reprodukuje vyjádření státního zástupce, nikoli závěry trestního soudu, na něž se krajský soud v dané souvislosti zcela nesrozumitelně odvolává (ačkoliv byl zmíněný článek

pokračování

publikován ještě před vyhlášením rozsudku v dané trestní věci a úvahy soudu tedy ani obsahovat nemohl). Jak již bylo konstatováno, při posouzení povahy trestné činnosti stěžovatele měl krajský soud vycházet z pravomocného trestního rozsudku, tj. z již zmiňovaného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 9. 2024, č. j. 7 T 4/2024-16665.

[25] V dané trestní věci byl vyhotoven zjednodušený rozsudek, neboť trestní soud podle § 206c odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), přijal prohlášení viny všech obžalovaných, a tudíž neprováděl dokazování v rozsahu přiznané viny. Navíc se někteří obžalovaní (včetně stěžovatele) i státní zástupce vzdali práva na odvolání i netrvali ani na písemném odůvodnění rozsudku, takže ve stručném odůvodnění rozsudku se soud zaměřil pouze na otázku druhu a výše trestu u zbývajících obžalovaných. I přes tyto skutečnosti je trestná činnost stěžovatele ve výroku daného rozsudku pro účely správního řízení dostatečně popsána. Jednoznačně z něj totiž vyplývá, že se stěžovatel nejméně v období od 27. 5. 2021 do 13. 6. 2023 společně s dalšími obžalovanými vědomě podílel na činnosti organizované zločinecké skupiny mezinárodního charakteru, která zajišťovala za účelem získání neoprávněného majetkového prospěchu, tj. za úplatu, nelegální migraci zejména státních příslušníků zemí mimo Evropskou unii do ČR nebo přes její území do dalších členských států EU. Od jednotlivých migrantů byla před zahájením cesty vybírána hotovost ve výši 3 000 až 8 500 EUR za osobu. K osobě stěžovatele trestní rozsudek uvádí, že jednal v souladu s pokyny zejména obžalovaného I. K. Aktivně se podílel na zajišťování nelegální migrace do České republiky či dále do EU, případně migrantům za tímto účelem zprostředkoval kontakt na některého z dalších členů organizované zločinecké skupiny. Rovněž se aktivně zapojil do nakládání s finančními prostředky za účelem náhrady nákladů a vyplácení odměn jednotlivým členům této skupiny. Celkový majetkový prospěch organizované zločinecké skupiny činil nejméně 2 000 000 EUR. Skutková věta trestního rozsudku obsahuje též výčet konkrétních migrantů, kteří byli takto nezákonně do EU převedeni, a zmiňuje u nich pouze příkladmo („mimo jiné“), kteří obžalovaní byli na tomto převedení aktivně činní. Pokud je tedy stěžovatel takto ve výroku rozsudku výslovně zmíněn jen u dvou převáděných osob, neznamená to, že se svou výše popsanou činností pro danou organizovanou zločineckou skupinu, nepodílel i na převádění dalších osob.

[26] Tvrzení stěžovatele, že jeho jednání spočívalo pouze v pomoci dvěma rodinným příslušníkům a že z trestné činnosti nezískal žádný majetkový prospěch, tedy ve světle výroku daného trestního rozsudku nemůže po skutkové stránce ani z hlediska první kvalifikace jeho činu v žádném případě obstát. Přitom podle § 52 odst. 2 s. ř. s. jsou správní soudy vázány rozhodnutím trestních soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal. Namítá-li tedy nyní stěžovatel vlastně nezákonnost daného pravomocného trestního rozsudku s tím, že se nedopustil trestného činu, z něhož byl tímto rozsudkem shledán vinným, je na takovou jeho argumentaci pozdě. Správní soudy nejsou oprávněny plnit roli přezkumné instance soudů trestních. Pokud měl stěžovatel za to, že mu trestný čin, z něhož byl shledán vinným, nebyl prokázán, neměl tedy tuto svou vinu v trestním řízení uznávat, ale naopak měl uplatnit veškerá práva obhajoby, jež mu v tomto řízení příslušela, a případně podat proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání. Pokud tak neučinil, není oprávněn v řízení před správními soudy nyní již pravomocný rozsudek zpochybňovat. Ani skutečnost, že mu byl uložen nepodmíněný tret odnětí svobody na 3 roky, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou, rozhodně nezpochybňuje závěr žalovaného a krajského soudu, že popsaným jednáním stěžovatel závažným způsobem

narušoval veřejný pořádek. Nejde v žádném případě o trest bagatelní, ani jeho uložení nenaznačuje, že by stěžovatel hrál v rámci dané organizované zločinecké skupiny marginální úlohu, jak tvrdí. Tato výměra trestu odnětí svobody byla totiž uložena všem odsouzeným s výjimkou jediného obžalovaného, jemuž byl uložen pětiletý trest odnětí svobody. To, že stěžovateli, jakož i dalším obžalovaným, byl trest odnětí svobody uložen pod spodní hranici trestní sazby dle § 340 odst. 4 ve spojení s § 108 odst. 1 trestního zákoníku, je v souladu s § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku důsledkem toho, že prohlásili svou vinu, nikoliv toho, že by závažnost jejich trestného činu neodpovídala dané kvalifikované skutkové podstatě.

[27] K otázce závažného narušování veřejného pořádku je tedy třeba přisvědčit závěrům krajského soudu a žalovaného. Stěžovatel se trestné činnosti dopouštěl v období let 2021 až 2023, tedy po poměrně dlouhou dobu a začal s ní teprve dva roky poté, co získal v ČR povolení k přechodnému pobytu. V době vydání žalobou napadeného rozhodnutí uplynuly od ukončení této činnosti teprve přibližně dva roky, přičemž stěžovatel byl stále ve výkonu trestu odnětí svobody, kde se jí přirozeně dopouštět nemohl. Za těchto okolností bylo namístě uzavřít, že v době rozhodování žalovaného stěžovatel představoval skutečnou, aktuální a dostatečně závažnou hrozbu pro společnost, jednalo se o závažné narušení veřejného pořádku.

[28] Přesto je nutné vytknout žalovanému i krajskému soudu, že stěžovateli přičítají k tíži i to, že údajně do ČR přicestoval nelegálně a opakovaně žádal o mezinárodní ochranu. Z úřední činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu známo, že zdejší soud rozsudkem ze dne 12. 7. 2018, č. j. 9 Azs 105/2018-42, ke kasační stížnosti stěžovatele zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 2. 2018, č. j. 29 Az 6/2017-53, kterým byla zamítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 12. 2016, č. j. OAM-606/ZA-ZA02-ZA17-2015. Tímto rozhodnutím žalovaný dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění, neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu. Z daného rozsudku Nejvyššího správního soudu plyne, že stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal krátce po příjezdu do ČR, přičemž žádost opřel o tvrzené pronásledování z politických důvodů. Je přitom zřejmé, že většina osob, které žádají o mezinárodní ochranu, nejsou držiteli pobytového oprávnění, nýbrž hledají v daném státě ochranu. Ani tvrzení, že stěžovatel o mezinárodní ochranu žádal opakovaně, nemá oporu ve spisu. Uvedená dílčí nesprávnost však na výše uvedených závěrech ničeho nemění.

[29] Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že stěžovatel závažným způsobem narušuje veřejný pořádek na území ČR a že tedy byla naplněna podmínka pro zamítnutí jeho žádosti podle § 87p odst. 2 ve spojení § 87f odst. 3 písm. f) zákona o pobytu cizinců.

[30] Není pochyb o tom, že i v případě, kdy žalovaný shledal důvody pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti, byl povinen posoudit přiměřenost svého rozhodnutí z hlediska dopadů do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho nezletilých dětí, což vyplývá již ze samotného § 87f odst. 3 zákona o pobytu cizinců, podle něhož podmínkou ukončení pobytu rodinného příslušníka občana EU na území ČR dle tohoto ustanovení je, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života daného cizince. Ačkoli žalovaný formálně uvedl, že se touto otázkou zabýval, Nejvyšší správní soud považuje jeho úvahu, stejně jako úvahu krajského soudu, za nedostatečnou.

pokračování

[31] V nyní posuzované věci bylo žalovanému známo, že stěžovatel je otcem dvou nezletilých dětí, osob zúčastněných na řízení II) a III), které jsou státními příslušníky České republiky. V takové situaci je třeba zohlednit čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle něhož je nejlepší zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať již prováděné soudy, správními či zákonodárnými orgány. Toto hledisko nejlepšího zájmu dítěte totiž přenáší Evropský soud pro lidská práva (ESLP) i do posuzování zásahů smluvních stran EÚLP do rodinného života cizinců ve smyslu čl. 8 EÚLP, jež se dotýkají nezletilých dětí, a přisuzuje mu zcela zásadní význam, byť ne v tom smyslu, že by muselo vždy a za všech okolností převládnout nad konkurujícím veřejným zájmem, ale právě především z hlediska procesního, tedy ESLP posuzuje, zda skutečně příslušné správní orgány a soudy věnovaly dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte a případným konkurujícím veřejným zájmem a zda tuto svou úvahu ve svých rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřily. Judikatura Nejvyššího správního soudu (i Ústavního soudu – viz dále) v návaznosti na uvedený přístup ESLP tedy vyžaduje, aby byl nejlepší zájem dítěte náležitě posouzen (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, či ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52). Nejvyšší správní soud v uvedených rozhodnutích upřesnil kritéria, jimiž je třeba se řídit při posuzování přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života cizince v situacích, kdy je nutné zohlednit nejlepší zájem jeho nezletilých dětí.

[32] Ve zmiňovaném rozsudku ze dne 8. 10. 2021, č. j. 5 Azs 314/2020-52, k této otázce Nejvyšší správní soud zdůraznil, že rovněž podle nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, musí být vážení a zohledňování nejlepšího zájmu dítěte materiálně obsaženo v odůvodnění daného rozhodnutí. Přestože lze se žalovaným souhlasit v tom, že neprodloužení doby platnosti průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU obvykle nepředstavuje natolik intenzivní zásah do rodinného života cizince jako např. rozhodnutí o správním vyhoštění či o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu, i ono náleží ve smyslu uvedeného nálezu Ústavního soudu do kategorie rozhodnutí, jejichž účelem sice není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte daného cizince (tj. přímo rozhodovat o jeho právech a povinnostech), nicméně toto řízení může mít na dítě nezpochybnitelný dopad. Proto i v tomto typu řízení je třeba zvažovat např. míru péče cizince o dítě, míru faktické závislosti dítěte na cizinci, hloubku jejich vzájemného emočního vztahu, ale i míru, v jaké byl trestný čin spáchán vůči dítěti, a míru případného ohrožení řádného vývoje dítěte v případě, že rodič zůstane na území ČR. Jak již Nejvyšší správní soud rovněž konstatoval v naposled zmiňovaném rozsudku (a předcházející judikatuře), zájem nezletilého dítěte je totiž nutné vnímat jako středobod úvah o přiměřenosti daného rozhodnutí. Předně tak musí správní orgány v daném řízení zájem nezletilého dítěte definovat a následně s ohledem na takto vymezený zájem posuzovat přiměřenost zásahu do tohoto zájmu (srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2022, č. j. 5 Azs 137/2022-40).

[33] Pro kvalifikované posouzení nejlepšího zájmu dítěte je zásadní dostatečné množství informací, na jejichž základě mají rozhodovací orgány přehled o skutečné rodinné situaci cizince a jeho nezletilých dětí. V nynějším případě se jednalo o řízení zahájené na žádost stěžovatele, takže břemeno tvrzení a primárně i břemeno důkazní leželo na stěžovateli, nikoli na žalovaném (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2017, č. j. 8 Azs 111/2017-36, ze dne 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016-192, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 Azs 234/2017-28, či rozsudek ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 Azs 12/2015-38).

[34] Bylo tedy primárně na stěžovateli, aby žalovanému sdělil veškeré skutečnosti týkající se jeho soukromého a rodinného života, neboť je to právě žadatel, jemuž jsou tyto skutečnosti známy především (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2016, č. j. 5 Azs 262/2015-35). Jak však již zdůraznil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 9. 2020, č. j. 4 Azs 171/2019-25, *„poněkud odlišný přístup je však nutno zaujmout za situace, kdy je „ve hře“ zájem nezletilého dítěte. V takové situaci musí být aktivita správních orgánů při zjišťování skutkových okolností, tj. rodinných poměrů cizince (žadatele), daleko větší, a to bez ohledu na to, že účelem žádosti o pobytové oprávnění není sloučení rodiny“* (viz také např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Azs 226/2020-52).

[35] Řízení v nyní posuzované věci je specifické tím, že je jednostupňové. Podle § 168 odst. 3 zákona o pobytu cizinců nebylo proti rozhodnutí žalovaného možné podat odvolání, pouze přímo žalobu. Stěžovatel tak neměl možnost bránit se proti argumentaci žalovaného ve správním řízení. Je pravda, že své námitky týkající se soukromého a rodinného života mohl přednést ve vyjádření k podkladům rozhodnutí. Nelze mu však přičítat k tíži, že tohoto práva nevyužil, neboť po doložení všech požadovaných náležitostí mohl důvodně předpokládat, že jeho žádosti bude vyhověno. Žalovaný měl přitom k dispozici informace o tom, že stěžovatel je otcem dvou nezletilých dětí a že do nástupu výkonu trestu odnětí svobody žil s osobami zúčastněnými na řízení ve společné domácnosti. Z pobytové kontroly měl žalovaný rovněž zjištěno, že osoby zúčastněné na řízení byly se stěžovatelem v pravidelném kontaktu i po dobu výkonu tohoto trestu. Osoba zúčastněná na řízení I) navíc výslovně sdělila, že odmítá možnost rozvodu či odloučení a že po stěžovatelově návratu hodlají opět sdílet společnou domácnost a nadále žít v ČR. Tyto skutečnosti však žalovaný dostatečně nerefletoval a v tomto směru neprovedl žádné další dokazování. Přestože připustil zásah do rodinného života celé rodiny, omezil se na konstatování, že rodina může svou situaci řešit přestěhováním do Turecka (přestože všechny tři osoby zúčastněné na řízení jsou českými občany) nebo návštěvami u stěžovatele v Turecku. Žalovaný se však vůbec nezabýval otázkou, zda je za daných podmínek zejména s ohledem na vzdálenost obou zemí, dostupnost a náklady leteckého spojení, věk nezletilých dětí, finanční možnosti rodiny i zázemí pro rodinu v Turecku, možné udržovat takový kontakt, který by byl z hlediska zájmů nezletilých osob zúčastněných na řízení II) a III) dostatečně intenzivní a pravidelný. K nezletilým dětem samotným žalovaný neuvedl v podstatě nic. Pro úplnost je třeba dodat, že nesprávná je i úvaha žalovaného, podle níž rodinné vazby stěžovatele nejsou hodny právní ochrany i z toho důvodu, že stěžovatel v ČR podle jeho názoru „legálně pobývá“ až od roku 2019. Stěžovatel pobýval na území ČR již od roku 2015 původně jako žadatel o mezinárodní ochranu; tento pobyt nelze považovat za nelegální, osoba zúčastněná na řízení II) se narodila v roce 2017, osoba zúčastněná na řízení III) až v roce 2021, tedy již v době trvání povolení k přechodnému pobytu stěžovatele.

[36] Žalovaný uzavřel, že vzhledem k závažnosti trestného činu není zásah do soukromého ani rodinného života stěžovatele nepřiměřený a že veřejný zájem v daném případě převáží nad ochranou rodinných vazeb. Učinil tak však, aniž by ve světle výše citované judikatury postavil do středu svého uvažování zájem nezletilých dětí stěžovatele, přiznal tomuto zájmu zásadní význam a teprve poté hledal spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými protichůdnými zájmy. Nejvyšší správní soud proto považuje takový závěr za nepřezkoumatelný a předčasný. Nevyplývá z něj totiž, že by byly zájmy nezletilých dětí, osob zúčastněných na řízení II) a III) skutečně pečlivě a důsledně zohledněny; naopak k takovému posouzení v nyní projednávané věci fakticky nedošlo. V řízení tak zůstaly

pokračování

neobjasněny zejména sociální a ekonomické poměry celé rodiny, intenzita vzájemných vztahů mezi stěžovatelem a nezletilými dětmi i reálné možnosti budoucího rodinného soužití. Z obsahu spisu neplyne ani to, že by stěžovatel měl v Turecku zázemí či celou rodinu, jak tvrdí žalovaný.

[37] Jak již bylo uvedeno, pro posouzení nejlepšího zájmu osob zúčastněných na řízení II) a III) bylo zásadní, aby si žalovaný opatřil dostatečné informace umožňující vytvořit si reálný obraz o rodinné situaci stěžovatele, což však žalovaný neučinil. K požadavku na zjišťování okolností stěžovatelova rodinného života je tedy třeba dodat, že v konečném důsledku, i přes výše zmiňované rozložení důkazní břemene, je to ve vztahu k nezletilým dětem stěžovatele žalovaný, kdo má ve smyslu § 3 správního řádu povinnost zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2022, č. j. 5 Azs 230/2020-43). Žalovaný měl ve správním řízení v tomto směru např. možnost provést výslech stěžovatele i jeho manželky, osoby zúčastněné na řízení I). Vhodné bylo také vyžádat si k posuzovaným otázkám stanovisko příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

[38] Zmíněné zásadní nedostatky žalobou napadeného rozhodnutí neodstranil ani krajský soud. Ten sice odkázal na některé z výše uváděných rozsudků, avšak fakticky podle nich nepostupoval. Ačkoliv při jednání vyslechl osobu zúčastněnou na řízení I), skutečností z její výpovědi nepřiznal při posouzení přiměřenosti v podstatě žádnou váhu. Osoba zúčastněná na řízení I) přitom uvedla, že se stěžovatelem žije již devět let, že jí vždy pomáhal, choval se slušně, a také popsala, že osoba zúčastněná na řízení II) odloučení od stěžovatele během jeho výkonu trestu odnětí svobody nezvládala a je na něj silně fixována. Krajský soud však pouze konstatoval, že se žalovaný nejlepším zájmem nezletilých zabýval dostatečně, a dodal, že o děti pečuje osoba zúčastněná na řízení I), která navíc pokračuje v provozování rodinného podniku. Takové posouzení je nedostatečné a není zřejmé, na základě čeho krajský soud dovodil, že o děti „po celou dobu“ pečuje osoba zúčastněná na řízení I). Je zřejmé, že po dobu výkonu trestu odnětí svobody musela zajišťovat domácnost, péči o děti i chod podniku, avšak tato situace byla dočasná a nelze z ní bez dalšího vyvozovat, že rodina bude schopna nadále fungovat ve stejném režimu. Krajský soud dále uvedl, že dlouhodobé páčání trestné činnosti není vhodným vzorem pro děti, aniž by pro toto obecné hodnocení měl k osobě stěžovatele ve zjištěném skutkovém stavu nějaké konkrétní poznatky. Samotná povaha trestné činnosti, jíž se stěžovatel dopustil, i přes její výše popsanou závažnost, nevede bez dalšího nutně k závěru, že by měl stěžovatel na výchovu svých dětí negativní vliv (dětí stěžovatele přímo nijak neohrožuje, nejedná se o násilnou, drogovou ani sexuálně motivovanou kriminalitu). Pouhé odkazy na jiná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nelze mechanicky přenášet na nyní projednávanou věc. Je samozřejmé, že Nejvyšší správní soud připouští možnost neudělení pobytového oprávnění cizinci, který je rodičem nezletilých dětí. K takovému závěru však lze dospět pouze na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a důkladného posouzení a poměření obou protichůdných zájmů, což se v této věci nestalo.

[39] V této souvislosti nelze ani souhlasit se zjednodušeným závěrem krajského soudu i žalovaného, že stěžovateli nebyl zakázán pobyt na území ČR a že jeho kontakt s rodinou bude možné bez obtíží realizovat prostřednictvím budoucího pobytového oprávnění. K této otázce, byť ve skutkově i právně poněkud odlišném případě, Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozsudku ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40, zdůraznil následující: „Správní orgán prvního stupně dále přihlédl k tomu, že neudělení povolení k přechodnému

pobytu neznamená úplný zákaz pobytu stěžovatele na území ČR, přičemž dle jeho názoru není vyloučeno, aby v budoucnu, až pomine nebezpečí závažného ohrožení veřejného pořádku ze strany stěžovatele, znovu mohl pobývat v ČR se svou rodinou. V tomto kontextu ovšem správní orgán dostatečně nezhodnotil skutečnost, že stěžovateli byla (po zrušení jeho povolení k trvalému pobytu) dle zákona o pobytu cizinců uložena, byť v té době nepravomocně, povinnost opustit území ČR. Je pravdou, že s tímto rozhodnutím, jakož ani s rozhodnutím žalobou napadeným v této věci, není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území ČR, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci Nunez proti Norsku (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 81) nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele od jeho nezletilých dětí bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, a to s ohledem na omezené možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do ČR z jeho vlasti k dispozici. Správní orgán se touto otázkou nezabýval a nevěnoval v tomto směru pozornost ani příslušné správní praxi. Byť tedy jistě v obecné rovině platí, že neudělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu ochrany veřejného pořádku bude zpravidla méně invazním zásahem do soukromého a rodinného života cizince, než např. rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, možnost návratu stěžovatele do ČR se v tomto konkrétním případě jeví být spíše pouhou spekulací správního orgánu.“

[40] V této souvislosti je v nyní posuzované věci otázkou zejména to, na jak dlouho (či zda tomu případně nebude natrvalo) by dle správní praxe žalovaného bránila opětovnému udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU zákonná překážka uvedená v § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců, podle něhož žalovaný žádost o vydání tohoto povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže je důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Jinými slovy, je otázkou, jak dlouho by žalovaný na stěžovatele nahlížel jako na závažnou hrozbu pro ochranu veřejného pořádku v ČR. To by jistě záleželo především na stěžovateli samotném, tedy na tom, zda by vedl i v zemi původu již řádný život a zda by se tedy v první řadě v rámci zkušební lhůty, kterou mu trestní soud stanovil v rozhodnutí o jeho podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, osvědčil. Pokud by však stěžovatel těmito požadavkům v budoucnu dostál, je otázkou, zda, případně za jak dlouho by žalovaný stěžovateli umožnil se ke své rodině v ČR na základě nového povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU vrátit. Byť v tomto ohledu jistě nelze předem stanovit konkrétní termín, měl by žalovaný do svého úvahy o tom, jak citelným zásahem jeho rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele v ČR vlastně je, reálnost možnosti udělení nového povolení k přechodnému pobytu a jistý časový horizont tohoto kroku zahrnout.

[41] Při posuzování přiměřenosti žalobou napadeného rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života stěžovatele, jakož i nejlepšího zájmu jeho nezletilých dětí, je rovněž nutné zohlednit, že nelze realisticky očekávat, že stěžovatel v dohledné době získá alespoň krátkodobé vízum či jiné pobytové oprávnění, jež by mu umožnilo přicestovat do ČR za svou rodinou alespoň na omezenou dobu. Jeho trestní minulost, která byla důvodem zamítnutí žádosti o prodloužení průkazu o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka, bude totiž představovat významnou překážku též u těchto „nižších“ forem pobytových titulů. Zároveň je zřejmé, že kontakt s rodinou na dálku prostřednictvím moderních komunikačních technologií je jistě lepší než kontakt žádný, jen stěží však může nahradit plnohodnotný společný život rodiny.

pokračování

[42] Nejvyšší správní soud musí poukázat také na rovinu unijního práva, neboť obě nezletilé děti stěžovatele jsou českými státními občany a mají tudíž na základě čl. 20 Smlouvy o fungování Evropské unie status občanů Evropské unie. Občané EU mají mimo jiné právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Soudní dvůr mj. v rozsudku velkého senátu ze dne 10. 5. 2017, *Chavez-Vilchez a další*, C-133/15, ECLI:EU:C:2017:354, zdůraznil, že existují specifické situace, v nichž je nutné přiznat státnímu příslušníku třetí země (rodiči občana EU) právo pobytu, a to i tehdy, neuplatní-li se sekundární unijní právo a dítě jako občan EU nevyužilo volného pohybu. Nepřiznání pobytového oprávnění rodiči by totiž za určitých okolností mohlo vést k tomu, že by jeho dítě, občan EU, bylo fakticky nuceno opustit území EU jako celek, čímž by bylo zbaveno možnosti skutečně využívat podstatné části svých práv vyplývajících z jeho statusu občana Unie (srov. též např. rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 8. 3. 2011, *Zambrano*, C-34/09, ECLI:EU:C:2011:124, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2019, č. j. 10 Azs 178/2018-37, publ. pod č. 3869/2019 Sb. NSS). Je tedy třeba i s ohledem na socioekonomickou situaci stěžovatelovy rodiny a míru závislosti stěžovatelových dětí na jejich otci vyhodnotit, zda by se o takovou situaci nemohlo jednat i v nynějším případě. V této souvislosti velký senát Soudního dvora v rozsudku *Chavez-Vilchez a další* na jednu z předběžných otázek předkládajícího soudu odpověděl takto: „Článek 20 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že při posuzování, zda by dítě, které je občanem Evropské unie, bylo nuceno opustit území Unie jako celek a bylo tím připraveno o možnost skutečně využívat podstatné části práv, která mu přiznává tento článek, pokud by jeho rodiči, který je státním příslušníkem třetí země, bylo v dotčeném členském státě odepřeno právo pobytu, je okolnost, že druhý rodič, který je občanem Unie, je opravdu schopen a připraven sám vykonávat každodenní a skutečnou péči o dítě, relevantní, ovšem nepostačuje k tomu, aby bylo možno konstatovat, že mezi rodičem, který je státním příslušníkem třetí země, a dítětem neexistuje takový vztah závislosti, že by dítě v případě takového odepření bylo nuceno opustit území Unie. Takové posouzení musí být v nejvlastnějším zájmu dítěte učiněno při zohlednění všech okolností daného případu, zejména věku dítěte, jeho fyzického a emočního vývoje, míry jeho citové vazby jak na rodiče, který je občanem Unie, tak na rodiče, který je státním příslušníkem třetí země, jakož i rizika, že by odloučení od posledně uvedeného rodiče ohrozilo jeho psychickou rovnováhu.“

[43] Nejvyšší správní soud uzavírá, že žalovaný i krajský soud dospěli k totožnému závěru, podle něhož v daném případě převažuje zájem na ochraně veřejného pořádku nad ochranou soukromého a rodinného života stěžovatele. Učinili tak však, aniž by ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu, ESLP, Soudního dvora i Ústavního soudu postavili do středu svého posouzení zájem nezletilých dětí stěžovatele, osob zúčastněných na řízení II) a III), přiznali tomuto zájmu rozhodující význam a teprve následně se pokusili nalézt spravedlivou rovnováhu mezi protichůdnými zájmy. Jejich rozhodnutí jsou proto v tomto ohledu nepřezkoumatelná. Za této situace nelze vůbec posoudit, zda je žalobou napadené rozhodnutí přiměřené z hlediska dopadu do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho nezletilých dětí. Nejvyšší správní soud připomíná, že veřejný zájem může v obdobných případech převážet nad soukromým zájmem rodiny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33), avšak pouze tehdy, je-li v rámci posouzení přiměřenosti řádně a individuálně zohledněn nejlepší zájem nezletilých dětí. K tomu v nyní posuzované věci nedošlo.

IV. Závěr a náklady řízení

[44] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost ve výše vymezeném rozsahu důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci se vada, pro niž je rozsudek krajského soudu rušen, týkala již rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku.

[45] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[46] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za podání žaloby. V řízení před kasačním soudem pak stěžovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5 000 Kč za podání kasační stížnosti a ve výši 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku, jemuž Nejvyšší správní soud vyhověl.

[47] Stěžovatel vynaložil rovněž náklady na své právní zastoupení. V řízení před krajským soudem byl stěžovatel zastoupen advokátem JUDr. Romanem Kouckým. Pro řízení o kasační stížnosti pak jeho zastoupení převzala advokátka Mgr. Martina Sklenská. Stěžovateli tedy náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením, přičemž pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále jen „advokátní tarif“); ovšem případné náklady spojené s uvedenými změnami zástupce nelze považovat za důvodně vynaložené, takže za ně náhrada stěžovateli nepřísluší.

[48] Náklady stěžovatele spočívají v částce odpovídající odměně ve výši 5 x 4 620 Kč za pět úkonů právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, podání repliky k vyjádření žalovaného, účast na jednání a podání kasační stížnosti včetně jejího doplnění [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a ve výši 2 310 Kč ze úkon právní služby spočívající v podání návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti [§ 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a dále paušální náhradě hotových výdajů ve výši 6 x 450 Kč za tyto úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu).

[49] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 37 110 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

pokračování

[50] Osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že soudy v dané věci osobám zúčastněným na řízení žádné povinnosti neuložily, rozhodl zdejší soud tak, že tyto osoby nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. prosince 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu